

זה כחול הים? שני גוונים הם כאן. אחד - כחול הים, משום שהים, כשעולים הגלים שלו בזעף ורגז, ואותם הגלים עולים לשטף את העולם, כשמיגיעים ורואים את חול הים, מיד נשברים ושבים לאחור ושוככים, ולא יכולים לשלט ולשטף את העולם.

כמו כן ישראל הם חול הים, וכששאר העמים, שהם גלי הים, בעלי הרגז ובעלי דינים קשים, רוצים לשלט ולשטף את העולם, רואים את ישראל שהם מתקשרים לקדוש-ברוך-הוא, ושבים ונשברים לפנייהם ולא יכולים לשלט בעולם. דגמא אחרת - משום שחול הים אין לו חשבון ולא עומד בחשבון ולא במדה, שכתוב אשר לא ימד ולא יספר, אף כף ישראל אין להם חשבון ולא עומדים בחשבון.

בא וראה, יש מדה טמירה וגנוזה, ויש חשבון שעומד בגנוזה טמירה וגנוז, וזה עומד במדה, וזה עומד בחשבון. וזהו סוד וקיום הכל, שלמעלה ומטה, משום שאותה מדה לא נודעת לעולמים על מה עומד הסוד של אותה מדה ועל מה עומד סוד אותו החשבון, וזהו סוד האמונה של הכל.

וישראל למטה לא עומדים בחשבון, אלא בצד של דבר אחר, והפדיון הוא שעומד בחשבון. ומשום כף, כשישראל נכנסים בחשבון, נוטלים מהם פדיון, כמו שנתבאר. ועל כף בימי דוד, כשעשה חשבון בישראל ולא נטל מהם פדיון, היה רגז, ונאבדו מישראל כמה חילות וכמה מחנות.

ומשום כף כתוב במעשה המשכן,

לא ימד ולא יספר וגו'. מהו כחול הים. תרין גוונין אינון הקא. חדא כחול הים, בגין דימא פד סלקין גלוי בזעפא ורוגזא, ואינון גלין סלקאן לשטפא עלמא, פד מטאן וחקאן חולא דימא, מיד אתברו ותבין לאחורא, ואשתככי, ולא יכלין לשלטאה ולשטפא עלמא.

בגוונא דא, ישראל אינון חולא דימא, וכד שאר עמין דאינון גלי ימא, מארי דרוגזא, מארי דדינין קשין, בעאן לשלטאה ולשטפא עלמא, חמאן להו לישראל דאינון מתקשראן בקודשא בריה הוא, ותבין ואתברו קמייהו, ולא יכלין לשלטאה בעלמא. גוונא אחרא, בגין דחולא דימא ליה חשבנא, ולא קיימא בחושבנא, ולא במדידו, דכתיב אשר לא ימד ולא יספר, אוף הכי ישראל לית להו חשבנא, ולא קיימין בחושבנא.

תא חזי, אית מדידו טמיר וגניז, ואית חשבון דקיימא בגניזו טמיר וגניז, והאי קיימא במדידו, והאי קיימא בחושבון. ודא איהו רזא וקיימא דכלא דלעילא ותתא, בגין דההוא מדידו לא אתיידע לעלמין, על מה קיימא רזא דההוא מדידו. ועל מה קיימא רזא דההוא חשבנא, ודא איהו רזא דמהימנותא דכלא.

וישראל לתתא לא קיימין בחושבנא, אלא בסטרא דמלה אחרא, ופורקנא איהו דקיימא בחושבנא. ובגין כף ישראל פד עאלין (דף רכ"ו ע"א) בחושבנא נטלי מנייהו פורקנא כמה דאתמר. ועל דא ביומוי דדוד, פד עבד חשבנא בישראל, ולא נטיל מנהון פורקנא, הוה רוגזא, ואתאבידו מישראל כמה חילין וכמה משריין.

ובגין כף כתיב בעובדא דמשכנא, וכסף פקודי העדה וגו', וכל העובר